

27. april 2006

Folketingets retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Ref.: Lovforslag L129/06

Som nævnt i tilknytning til vores foretræde for retsudvalget 6. april fremsender vi hermed den artikel om Lovforslag L129, som vi dengang arbejdede på – og som vi nu har færdiggjort.

Blev vores skriftlige del, som vi også fremlagde 6. april, i øvrigt videresendt til kommentar af Justitsministeren?

med venlig hilsen

Leif Klinken

Christen Sørensen

ni kys og en

Lovforslag om dommeres bibeskæftigelse – fra asken i ilden

Af

Speciallæge, dr. med. og fhv. direktør ved Neuropatologisk Institut, Københavns

Universitet Leif Klinken

og

Professor i økonomi ved Syddansk Universitet: Odense Christen Sørensen

Indledning

Gennem mange år har omfanget af visse dommeres bibeskæftigelse været til diskussion – til stor skade for vort retsvæsens omdømme.

De mange diskussioner medførte, at Domstolsudvalget i 1993 blev bedt om at tage stilling til problemet, og det affødte i 1998 et par nye bestemmelser i retsplejeloven (§ 47 a og b), som efter dommernes forsikringer skulle medføre et fald i omfanget af bibeskæftigelsen.

Alligevel steg højesteretsdommernes og landsdommernes indtægter – og formentlig også deres arbejdsindsats uden for domstolene - i de følgende år.

Domstolenes manglende selvjustits medførte, at Rigsrevisionen i år 2000 følte sig foranlediget til at påpege, at "hensynet til retternes omdømme, bør føre til ophør af bibeskæftigelse, som ikke vedrører det offentliges helt særlige interesser, eller når det drejer sig om undervisnings- og forfattervirksomhed." Det er bemærkelsesværdigt, at det blandt alle var Rigsrevisionen, der måtte varetage retternes omdømme.

Dette var igen medvirkende til, at der på Folketingets foranledning i 2003 under Justitsministeriet blev nedsat et udvalg, der skulle undersøge, om dommernes omfattende

bibeskæftigelse kunne rejse tvivl om deres habilitet og omdømme, og vurdere, hvordan man kunne opnå en mere ligelig fordeling af bibeskæftigelsen.

Udvalget afgav betænkning i november 2005, og Justitsministeren fremsatte 25. januar 2006 lovforslag L129, som bortset fra to formelle ændringer følger udvalgets forslag.

Lovforslaget indebærer fire væsentlige ændringer i dommeres bibeskæftigelse:

- udpegning af dommere til voldgiftsretter og anden tvistløsning samt til råd og nævn skal fremover varetages af domstolene ved retspræsidenten (eller af en dommer, der er udpeget af denne),
- der oprettes et Bibeskæftigelsesnævn til overvågning af dommernes bibeskæftigelse,
- hverv som medlem af et offentligt eller privat råd eller nævn må kun varetages af dommere fra de overordnede retter, hvis det er bestemt ved lov eller godkendt af Bibeskæftigelsesnævnet,
- dommernes bibeskæftigelse underlægges - med visse undtagelser - en 50 pct. biindtægtsgrænse.

Både i udvalgsbetænkningen og i bemærkningerne til lovforslaget er der talrige overvejelser over de økonomiske begrænsninger af dommernes biindtægter, men man savner en mere dybtgående analyse af de mange problemer, der i øvrigt er knyttet til dommeres virke uden for domstolene.

Efter lovforslaget skal det i fremtiden være retspræsidenterne, der udpeger dommerne til tvistløsninger. Hermed flyttes de alvorlige habilitetsproblemer, der i dag dog kun vedrører

de enkelte dommere, nu over på *alle domstolene*. Problemet institutionaliseres og forværres hermed – man kommer fra asken i ilden.

Det Bibeskæftigelsesnævn, der skal varetage den generelle administration af dommernes bibeskæftigelse fremover, bliver efter lovforslaget ikke omfattet af ombudsmandsloven, forvaltningsloven eller offentlighedsloven. Sagsbehandlingen i nævnet vil derfor være unddraget offentlighedens kontrol – og vil desuden helt blive domineret af retspræsidenter, der i øvrigt kan udpege sig selv til bijob.

Som det vil fremgå af det følgende, er det vores vurdering, at de ændringer, der foreslås i lovforslag L 129, ikke løser de tillidsproblemer, det netop var hensigten at løse – tværtimod.

Udvalgets analyse af dommeres bibeskæftigelse

Udvalget om dommeres bibeskæftigelse skulle undersøge, om dommernes bibeskæftigelse kunne rejse tvivl om deres habilitet og omdømme med heraf følgende skadesvirkninger for befolkningens tillid til retssystemet.

Det skulle vurdere "behovet og mulighederne for at regulere omfanget af dommernes bibeskæftigelse" og gøre rede for, hvordan "en mere ligelig fordeling af bibeskæftigelsen blandt byrets-, lands- og højesteretsdommere" kunne medvirke hertil, idet det især er højesteretsdommere, der er involveret i bibeskæftigelsesopgaver.

Der fremhæves sædvanligvis tre årsager til, at dommere ikke bør have fri adgang til bibeskæftigelse:

- 1) den kan have en negativ indvirkning på retternes arbejde: dårligere kvalitet (evt. forkerte domme) og længere sagsbehandlingstider,
- 2) den kan påvirke dommernes upartiskhed,
- 3) den kan påvirke domstolenes frie stillingtagen. Hvis der f.eks. indbringes en sag for en byret, der forinden har været afgjort i et nævn, hvor en dommer fra en højere retsinstans har deltaget, kan en byretsdommer måske være tilbageholdende med at gå imod en afgørelse, som en dommer fra en højere retsinstans har deltaget i, og det kan igen afholde potentielle klager fra overhovedet at søge en domstolsafgørelse.

I betragtning af, at ikke mindst højesteretsdommere i Danmark toppe med lønnet bibeskæftigelse – både i forhold til andre dommergrupper i Danmark og i forhold til dommere i de øvrige otte lande, der har været inddraget i undersøgelsen af dette spørgsmål - er det derfor af betydelig interesse for offentligheden at blive bekendt med

udvalgets undersøgelse af potentielle negative virkninger på retssikkerheden af bibeskæftigelse. Og udvalget er også formelt meget opmærksom på, at dette er afgørende:

"Det er således udvalgets udgangspunkt, at dommere kun bør have adgang til bibeskæftigelse i det omfang sådan bibeskæftigelse ikke på nogen måde svækker domstolenes eller dommernes uafhængighed eller den almindelige opfattelse heraf. Den blotte tilstedeværelse af tvivl om fuldstændig uafhængighed er efter udvalgets opfattelse skadelig for det danske domstolssystem. Ligeledes er det udvalgets udgangspunkt, at dommers bibeskæftigelse ikke på nogen måde må kompromittere domstolenes eller dommernes integritet eller den almindelige opfattelse heraf.

Det er et hovedsynspunkt i udvalget, at det tidsmæssige omfang af dommers bibeskæftigelse ikke må have negativ indvirkning på hovedstillingen, navnlig således at varetagelsen af bibeskæftigelse indebærer en forlængelse af afviklingen af retsarbejdet ved domstolene." (Betænkningen, side 65-66).

Det bør næsten være umuligt ikke at blive rystet, når udvalget efter dette engagerede oplæg – umiddelbart og kun i én sætning – konkluderer således:

"Der er efter det for udvalget oplyste ikke grundlag for at antage, at der faktisk er en sådan negativ indvirkning."

Udvalget har altså baseret denne helt afgørende præmis for sit arbejde på oplysninger, som offentligheden ikke kan efterprøve og ikke kender kilderne til. Den mest nærliggende antagelse er, at det er retspræsidenterne, som er hovedkilderne.

I denne sammenhæng er det bemærkelsesværdigt, at de beføjelser, som retspræsidenterne har haft til at dæmme op for dommeres bibeskæftigelse efter retsplejelovens § 47 b, ikke er blevet anvendt i et eneste tilfælde.

Når ingen af retspræsidenterne har grebet ind, kan det vel kun skyldes, at de har bifaldet arten og omfanget af deres kollegers bibeskæftigelse.

Justitsministeren har kommenteret udvalgets overvejelser over for Folketingets Retsudvalg (besvarelse af spørgsmål nr. 1 af 14. feb. 2006). Heri anføres bl.a.

Det er en væsentlig forudsætning for lovforslagets udformning, "at dommernes bibeskæftigelse ikke har et sådant tidsmæssigt omfang, at det må antages at indvirke negativt på varetagelsen af hovedstillingen. Udvalget om dommeres bibeskæftigelse har med henblik på vurderingen af dette spørgsmål foretaget en detaljeret kortlægning af dommeres bibeskæftigelse. Hovedformålet med kortlægningen har været at belyse, hvilke typer af bibeskæftigelse dommerne har, hvordan bibeskæftigelsen er fordelt mellem dommerne, hvilke indtægter dommerne har ved bibeskæftigelse, og hvilket tidsforbrug dommerne har ved bibeskæftigelsen."

Justitsministerens besvarelse kunne give indtryk af, at udvalget reelt har behandlet de mulige negative retssikkerhedsmæssige konsekvenser af dommeres bibeskæftigelse. Imidlertid er analysen af dommeres bibeskæftigelse nærmest udelukkende statistisk.

Der er ingen forsøg på at gå ind i substansen om de eventuelle retssikkerhedsmæssige følger. Heller ikke justitsministeren har således reelt forholdt sig til de retssikkerhedsmæssige problemer, der er knyttet til dommeres bibeskæftigelse.

Vi har ikke specielt kendskab til domstolsafgørelser og deres kvalitet, men vi kan alligevel uden videre anføre tilfælde, hvor der foreligger klare indicier for, at sagsbehandlingen i

selv de øverste retter kan være ufuldstændig og fejlagtig, og hvor der samtidig er spor af et omfattende bijobberi.

Alene ud fra Vadstrupgårdsagens behandling i Den Særlige Klageret, Henrik Zahles domstolstestamente og DJØF-sagen om to vrede højesteretsdommere kan vi fastslå, at bibeskæftigelse kan have negative indvirkninger på retsarbejdet.

Vadstrupgårdsagens behandling i Klageretten:

I denne sag blev en pædagogmedhjælper efter vores opfattelse uskyldigt idømt 3½ års fængsel på grundlag af 20 førskolebørns vidneudsagn.

Selv om det også før Vadstrupgårdsagen var beskrevet – endog af et udvalg under anklagemyndigheden – at især småbørns vidneudsagn ofte ikke har noget med fakta at gøre, især når de fornemmer hvad forældre og udspørgere forventer, begik politiet næsten alle de fejl, det var muligt at begå.

En anmodning om genoptagelse af sagen blev afvist af Den Særlige Klageret, bl.a. med den begrundelse *"at videoafhøringerne blev gennemført i overensstemmelse med den daværende almindelige fremgangsmåde."*

Denne påstand er i lodret modstrid med veldokumenterede kendsgerninger.

Den højesteretsdommer, der var formand for Den Særlige Klageret, havde i 2002, hvor kendelsen blev afsagt, 52 forskellige bijob. Den lemfældige behandling af hele denne sag fremgår bl.a. af debatbogen *"På den anden side"* ved Jette Randrup, okt. 2000, af Politikens kronik *"Taler børn sandt?"*, 31. august 2004, og af Jyllands-Postens kronik *"Vadstrupgårdsagen må gå om"*, 16. februar 2006.

Professor-højesteretdommer-professor:

Professor, dr. jur. Henrik Zahle var i et mellemspill højesteretsdommer. Han beskriver i "Omsorg for Retfærdighed. Essays om retlig praksis" en votering i en ret: "Da jeg har sluttet, er der et øjeblikks stilhed, de må have tid til at sunde sig. Bruun åbner øjnene og starter forfra, han har ikke forstået et ord, sov han? Han gentager det forslag, de tilsluttede sig før, de andre nikker igen. Schwartz læser op af det, hun netop sad og noterede, et udkast til præmisser for at afvise.

De taler om et helt andet problem, de er helt på vildspor, hvorfor har de ikke hørt efter? Jeg har jo løsningen.

Jeg prøver igen, begynder igen med forhistorien, så de parallelle sager. Schwartz afbryder, vi har hørt det, siger hun, problemet er ...

Alle gode gange tre, jeg afbryder hende og prøver endnu en gang. Men de er trætte, de vil have sagen sluttet nu, Bruun har vist et møde i sit nævn i eftermiddag, de hører ikke efter, de har ikke fattet sagen, men de har for længst besluttet sig. Det er ikke altid retfærdigheden, der sejrer."

Han dækker sig beskedent ind under overskriften "Selvretfærdighed", men mon denne selvretfærdighed ikke har en eller anden rod i virkeligheden?

DJØF-sagen:

"Der er præcedens ved Højesteret for, at de yngste dommere voterer først - ...- de unge dommere trækker det store læs, mens de ældre dommere har bedre tid til at påtage sig opgaver og bijob uden for domstolen."

Udtalelsen blev bragt i DJØF Bladet 18. nov. 2005.

Den er pinligt korrekt.

Efter en klage fra to højesteretsdommere, der opfattede den som en "grov og krænkende beskyldning" fratrådte redaktøren af DJØF Bladet den 1. februar 2006, og den ene af de to højesteretsdommere trak sig samtidig fra to private voldgiftssager, hvor DJØF var part. Sagen om de pikerede højesteretsdommere og dens konsekvenser er nærmere beskrevet i "Journalisten" 18. januar 2006.

Højesteret er vort sidste værn om ytringsfriheden.

Da udvalget som anført konkluderer, at dommeres bibeskæftigelse ikke har negativ indvirkning på dommeres retsarbejde ved domstolene, er det umiddelbart et paradoks, at udvalget så foreslår en begrænsning af dommeres bibeskæftigelse. Begrundelsen herfor er, at der i offentligheden er en anden opfattelse – selv om denne efter udvalgets vurdering er forkert.

Udvalgets foreslår at der lægges et loft over dommeres biindtægter på 50 pct. af lønnen i hovedstillingen. Dette vil især reducere biindtægterne fra højesteretsdommere, der formodes at falde fra 775.000 til 475.000 kr. pr. højesteretsdommer med store individuelle udsving. Reduktionen bliver dog først effektiv omkring år 2010-13.

Det er interessant at læse, hvor engageret udvalget har behandlet dette spørgsmål. Et er retssikkerhed, noget helt andet og åbenbart vigtigere for udvalget har været pekuniære spørgsmål – det er i hvert fald det indtryk, der forplanter sig, når det erindres, at spørgsmålet om retssikkerhed fejes til side med en enkel sætning, og når dette sammenholdes med de 27 siders overvejelser om lofter og spredningsmekanismer for indtægter fra bijob.

Der gives således detaljerede forskrifter for: 1) afgrænsningen af lønnen i hovedstillingen, 2) hvilke biindtægter, der skal holdes uden for 50 % -loftet, 3) udligningsmekanismer med

3-årige opgørelser for at undgå overskridelser betinget af svingende biindtægter, 4) konsekvenser af overskridelser og 5) overgangsregler. Her er der virkelig noget på spill!

De foreslåede regler om godkendelse af dommernes bibeskæftigelse

Tidligere kunne enhver træffe en aftale med en dommer om hans eller hendes bistand til bilæggelse af en tvist.

Det fremgår af lovforslaget (§ 47 a stk. 3), at de enkelte dommere i fremtiden skal udpeges som medlemmer af råd eller nævn, som medlem af en voldgiftsret eller til anden tvistløsning uden for domstolene af de pågældende dommers retspræsident, eller af en anden dommer som retspræsidenten bemyndiger hertil.

Efter lovforslaget kan hverken myndigheder, privatpersoner eller organisationer fremover henvende sig til en bestemt dommer og træffe aftale om dennes medvirken.

Enhver kan imidlertid henvende sig til en ret eller til Domstolsstyrelsen med anmodning om at hyre en dommer med eller uden forslag om en bestemt dommer.

Dette er forbundet med en række problemer, som ikke er omtalt i bemærkningerne til lovforslaget:

Det fremgår hverken af lovforslaget eller af bemærkningerne, om retspræsidenterne er forpligtet til at imødekomme alle anmodninger, eventuelt ved at lade dem gå i cirkulation, eller om retspræsidenterne er berettiget til selv at afvise anmodninger.

Det fremgår heller ikke, om de er forpligtet til at begrunde eventuelle afvisninger, eller om de er forpligtet til at oplyse dette til andre end dem, de giver afslag.

Det er heller ikke oplyst, hvilke kriterier for afslag, de er berettigede til at anvende, eller om samtaler om anmodninger om dommerbistand skal noteres og arkiveres.

Der er efter forslaget næppe mulighed for klage til en anden instans, hvis en dommer eller potentiel hvervgiver er utilfreds med retspræsidentens afgørelse.

De kriterier for fordeling af bibeskæftigelsen mellem de enkelte dommere, der er anført i bemærkningerne, er langt fra udtømmende. Det fremgår ikke af lovforslaget, om yderligere kriterier vil blive offentliggjort, eller om de kun vil være internt tilgængelige.

Retspræsidenterne kan frit bestemme, hvilke job de selv vil overtage, og det er ikke anført, hvilke saglige objektive konstaterbare kriterier, der skal være opfyldt, for at de kan foretrække sig selv.

Når en dommer er blevet udpeget af retten, bliver han monopolist. Kan han herefter selv fastsætte sit honorar?

Og i tilfælde af uoverensstemmelse mellem hvervgiver og dommeren om rimeligheden af honoraret, er det ikke anført, hvilken ret der så skal afgøre rimeligheden af dette.

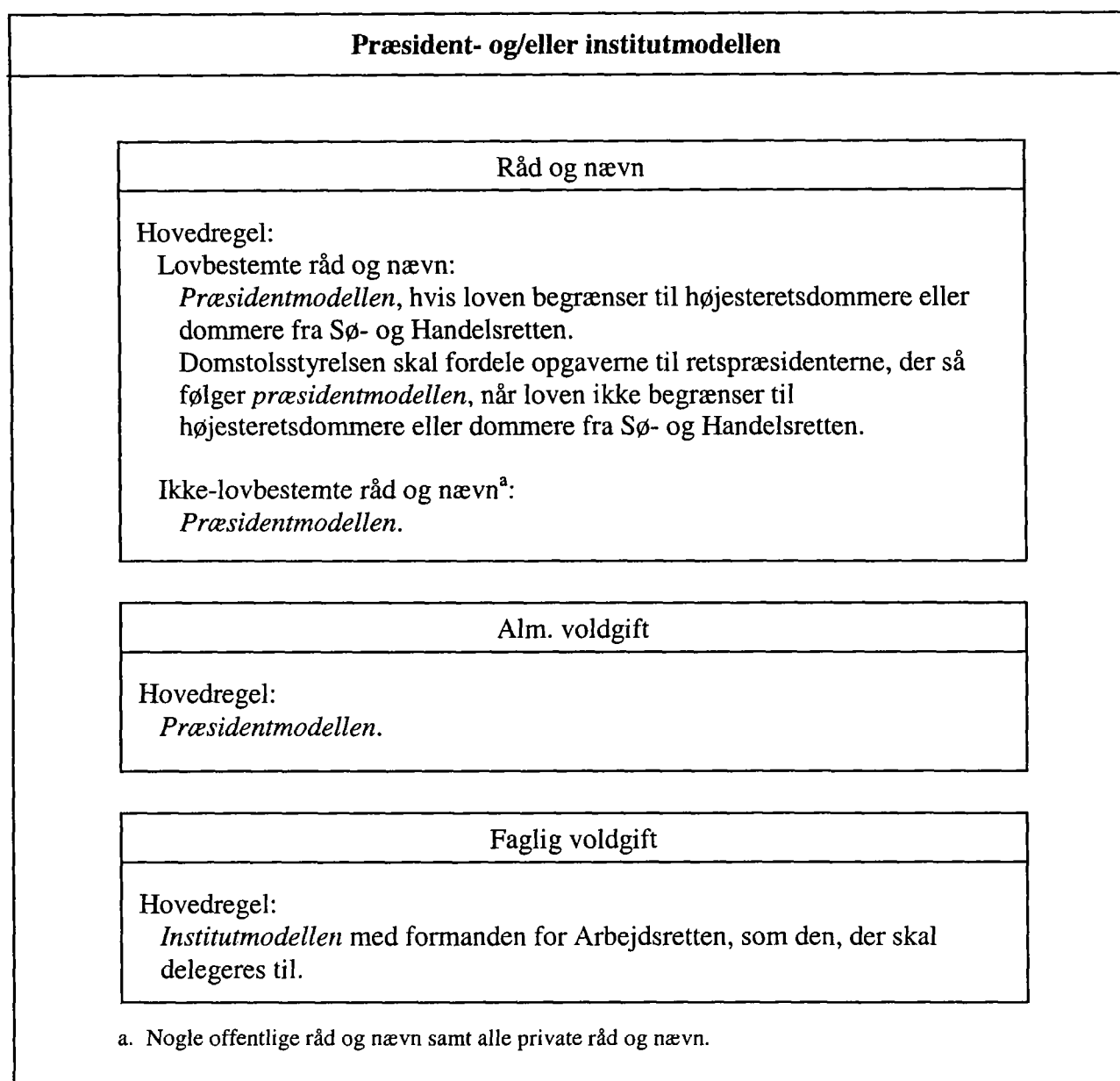
Hvis man har fået anvist en dommer, der ikke lever op til forventningerne, kan man så klage til den ret, der har anvist ham, fx hvis man har ønsket en anden dommer, man anså for at være bedre egnet?

Der er i bemærkningerne til lovforslaget, jf. også figur 1, nærmere redegjort for, hvordan udpegningen af dommere kan foregå efter to grundmodeller:

1. Præsidentmodellen, hvor en retspræsident – på grundlag af en anmodning fra sagens parter om udpegning af en dommer – udpeger den dommer, der skal varetage bijobbet,
2. Institutmodellen, hvor en dommer efter en generel bemyndigelse fra vedkommende retspræsident – ud fra en liste over til rådighed værende dommere på det pågældende område udpeger den dommer, der skal varetage bijobbet.

Efter begge modeller skal retspræsidenten eller den dommer, der er delegeret til det, så vidt muligt vælge den dommer eller blandt de dommere, som hvervgiverne har peget på, hvis de altså har peget. Og hvis dette ikke følges, er dommeren med udpegningskompetencen efter bemærkningerne *forpligtet* til at meddele parterne dette, så de får mulighed for at pege på en anden dommer eller andre dommere.

Figur 1. Præsidentmodellen og institutionsmodellen

Det er indlysende, at dommeren med udpegningskompetencen – uden evt. at være bevidst herom – let kan forledes, presses eller måske endog tvinges til at lægge andre hensyn end de retssikkerhedsmæssige til grundlag for udpegningen både nu og fremover. Dette vil sammen med den manglende åbenhed i private voldgiftssager ikke medvirke til at opbygge befolkningens tillid til retssystemet.

I private voldgiftssager skal parternes navne ikke angives i indberetningerne, men derimod navnene på de advokater eller andre, som har repræsenteret parterne.

Udover bestemmelsen om, at dommere i fremtiden skal udpeges af deres retspræsident til tvistløsninger, indeholder lovforslaget (§ 47 a stk. 2) en begrænsning i adgangen til bibeskæftigelse for dommere fra de overordnede retter. Det foreslås, at hverv som medlem af et offentligt eller privat råd eller nævn kun må varetages af højesteretsdommere, landsdommere, præsidenten og vicepræsidenterne for Sø – og Handelsretten, hvis det er bestemt ved lov eller godkendt af Bibeskæftigelsesnævnet. Vi anser det for at være hensigtsmæssigt, at hverv i råd og nævn kun må varetages af dommere fra de overordnede retter, hvis det udtrykkeligt er bestemt i lovgivningen. Men tilføjelsen "eller godkendt af Bibeskæftigelsesnævnet" ophæver i praksis bestemmelsen. De fire retspræsidenter vil altid være i flertal i dette nævn, og Højesterets præsident, der også er formand for det foreslåede Bibeskæftigelsesnævn, har offentligt udtalt, at han ikke finder noget betænkeligt ved at dommere fra overordnede retter

deltager i tvistløsninger. Hvis de fire retspræsidenter administrerer efter denne opfattelse, er bestemmelsen uden reelt indhold.

De foreslåede regler om et Bibeskæftigelsesnævn

Efter lovforslaget skal der oprettes et Bibeskæftigelsesnævn, der bl.a. skal varetage "en generel administration af dommeres bibeskæftigelse", som ministeren udtrykker det.

Oplysninger om antal og karakter af de enkelte dommeres bierhverv skal indberettes til nævnet, og nævnet skal offentliggøre disse oplysninger.

De indkomster der er knyttet til bibeskæftigelsen skal kun indberettes til Bibeskæftigelsesnævnet, hvis indtægtsbegrænsningen er overskredet.

Bibeskæftigelsesnævnet offentliggør, efter regler det selv fastsætter, indkomstoplysninger for de forskellige dommerkategorier ved gennemsnit og kvartiler.

Hvis dommere ved de overordnede retter ønsker at deltage i råd eller nævn, hvor dette ikke er lovbestemt, kan nævnet som tidligere anført tillade dette, og nævnet skal tage stilling til konsekvenserne af eventuelle overskridelser af indtægtsgrænsen.

Bibeskæftigelsesnævnet består efter lovforslaget af 7 medlemmer: fire retspræsidenter, en dommer, valgt af Dommerforeningen, og to repræsentanter for offentligheden.

De to repræsentanter for offentligheden beskikkes af justitsministeren efter indstilling fra henholdsvis Dansk Folkeoplysnings Samråd og Rektorkollegiet. De må ikke være medlemmer af Folketinget, regionsråd eller kommunalbestyrelser.

Det fremgår yderligere af bemærkningerne til lovforslaget, at justitsministeren ikke bør beskikke højt kvalificerede universitetsjurister, da de kunne være konkurrenter til eftertragtede bijob.

Ansatte i centraladministrationen bør efter forslaget heller ikke udpeges, da der ikke bør være repræsentanter for hvervgivere i Bibeskæftigelsesnævnet.

Offentlighedsrepræsentanterne beskikkes for 6 år, men den præsident, der er valgt af de øvrige retspræsidenter, og dommerforeningens repræsentant beskikkes uden tidsbegrænsning.

Nævnets sammensætning medfører at de fire retspræsidenter altid vil være i flertal.

Præsidenten for Højesteret har offentligt udtalt at lovforslaget er uden faglig begrundelse, og at det kun tjener til at tilfredsstille en usaglig offentlig kritik. Det virker derfor ikke betryggende, at retspræsidenterne - i realiteten skjult for offentligheden - i et så skævt sammensat nævn skal kontrollere sig selv og deres kolleger.

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at nævnets administration af dommernes bibeskæftigelse sker i tæt samarbejde med retspræsidenterne, og at administrationen henlægges til et sekretariat i Højesteret, som i den anledning skal have tilført flere bevillinger.

Nævnet etableres ikke som "en del af den offentlige forvaltning, men som et organ i tilknytning til domstolene, uden dog at være en del af disse. Dette indebærer bl.a., at nævnet ikke er omfattet af ombudsmandsloven, forvaltningsloven eller offentlighedsloven." (Bemærkninger til lovforslaget, side 36).

Det vil sige, at de fire retspræsidenter uden for offentlighedens kontrol og uden at give nogen begrundelse kan tildele sig selv de bijob, de gerne vil have. De kan tildele dommerkolleger bijob efter eget skøn, forhandle med private hvervgivere om bestemte dommers medvirken ved voldgifter og de vilkår de går ind under, og formentlig afvise private, der vil hyre en dommer – uden at give nogen begrundelse.

Medens man under den nugældende ordning med en vis ret kunne hævde, at en dommers private engagement med en privat hvervgiver var en sag, der ikke vedrørte offentligheden, så længe alt foregik ordentligt, og så længe dommeren selv var opmærksom på eventuelle habilitetsproblemer, er situationen efter lovforslaget helt anderledes.

Både domstole og forvaltning er undergivet krav om offentlighed, som kun kan fraviges, når særlige grunde taler herfor. Og uanset alle formelle juridiske betragtninger, er det eksempelvis særdeles uheldigt, at man kan risikere at sidde over for en modpart i en ret, hvor dommeren efter autorisation fra sin retspræsident har deltaget i en hemmelig voldgiftssag.

Professor Eva Smiths mindretalsudtalelser

Professor, dr. jur. Eva Smith, der i en periode har virket som landsdommer, har fremsat en række mindretalsudtalelser, som udvalget efter vor opfattelse burde have lagt mere vægt på.

Udvalgets flertal mener ikke, at dommernes bibeskæftigelse har nogen negativ indflydelse på afviklingen af retsarbejdet. Eva Smith udtalte derimod at det må "være åbenbart, at en så udstrakt anvendelse af bibobs, som der her er tale om, betyder, at der er færre kræfter tilbage til arbejdet i hovedstillingen. Det er derfor mange arbejdsgivere – offentlige som private – forbyder deres ansatte at have bijobs eller i hvert fald holder øje med omfanget. Befolkningen forventer med rette, at dommerne har tid og ro til at udføre et omhyggeligt og grundigt arbejde."

Eva Smith gør opmærksom på, at mange dommere udfører et særdeles grundigt arbejde, men for udenforstående er der et påfaldende misforhold mellem domme på flere hundrede sider i sager om økonomisk kriminalitet og den nonchalance der lægges for dagen fx i redegørelsen for præmisserne i klageretssager om domme for seksuelle overgreb, der for al fremtid har ødelagt den dømtes og hans pårørendes liv.

Udover de mere generelle betragtninger over omfanget af dommernes bibeskæftigelse udtaler Eva Smith sig også om arten af denne bibeskæftigelse.

Hun mener, at kun byretsdommere fremover skal kunne deltage i offentlige og private råd og nævn, "idet man vender det almindelige juridiske system på hovedet, hvis den afgørelse, der indbringes for byretten, er underskrevet af en højesteretsdommer og dermed båret af dennes autoritet."

Hun ligger her på linie med Rigsrevisionen, der som tidligere anført skrev at "hensynet til retternes omdømme, bør føre til ophør af bibeskæftigelse, som ikke vedrører det offentliges helt særlige interesser, eller når det drejer sig om undervisnings- og forfattervirksomhed."

Resumé og konklusion

Lovforslaget om ændringer af reglerne for dommers bibeskæftigelse (L 129/06) følger efter et udvalgsarbejde, der helt overvejende har haft et pekuniært udgangspunkt.

Udvalget har set stort på de mange retssikkerhedsmæssige problemer ved dommernes omfattende bibeskæftigelse, og lovforslaget imødekommer ikke Rigsrevisionens anbefalinger om at afskaffe al bibeskæftigelse, som ikke vedrører det offentliges helt særlige interesser. Heller ikke et mindretalsforslag om i det mindste at afskaffe lands- og højesteretsdommers deltagelse i udenretlige tvistløsninger er blevet tilgodeset.

Der foreslås i stedet en helt arbitrær kvantitativ begrænsning af dommernes biindtægter, der dog ikke vil forhindre, at danske højesteretsdommere stadig både nationalt og internationalt vil ligge klart i toppen med bijob.

Til den generelle administration af dommernes bibeskæftigelse foreslås det endvidere, at der oprettes et nævn, som ikke omfattes af ombudsmandsloven, forvaltningsloven eller offentlighedsloven. Det skal bestå af fire retspræsidenter, en repræsentant for Dommerforeningen og to repræsentanter for offentligheden.

Forslaget indebærer, at retspræsidenterne - i realiteten skjult for offentligheden - i et så skævt sammensat nævn skal kontrollere sig selv og deres kolleger.

Mange detaljer i lovforslaget og bemærkningerne hertil udviser en forbløffende mangel på respekt for elementær retssikkerhed omkring retternes rent administrative arbejde med dommernes bibeskæftigelse.

Udvalget om dommers bibeskæftigelse blev nedsat for at imødegå den tvivl om dommernes habilitet og omdømme, som deres omfattende bibeskæftigelse kunne give anledning til.

Med lovforslaget er man kommet fra asken i ilden. Den foreslåede kur er værre end sygdommen.

Referencer

Justitsministeriet: Betænkning fra udvalget om dommeres bibeskæftigelse. Betænkning nr. 1465/2005, København 2005.

Folketinget: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Dommeres bibeskæftigelse), lovforslag nr. L129 fremsat 25. januar 2006 af justitsministeren (Lene Espersen).

Justitsministeriet, Lovafdelingen. Besvarelse af spørgsmål nr.1 af 14. februar 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Dommeres bibeskæftigelse) (L129). 1. marts 2006.

Rantorp J, ed. På den anden side. 10 indlæg i pædofilidebatten. København: Pædagogisk Medhjælper Forbund, 2000.

Klinken L. Taler børn sandt? Politikens kronik 31. august 2004.

Klinken L. Vadstrupgårdsagen må gå om. Jyllands-Postens kronik 16. februar 2006.

Den Særlige Klageret. Kendelse afsagt den 25. april 2002 i sag G-109-00.

Zahle H. Omsorg for Retfærdighed: Essays om retlig praksis. Gyldendal, 2003, i afsnittet "Selvretfærdighed", side 187-189.

Bøgelund E. Ny højesteretsdommer. DJØF Bladet nr. 20, 18. nov. 2005.

Mathiasen A-P. Knæfald for Højesteret. Journalisten 18. januar 2006.

Krause-Kjær N. Hvor servil er det muligt at være? Berlingske Tidende 28. jan. 2006, Debat side 15 - 16.